

INFORMATION OM
SKYDDSTILLSYN MED SÄRSKILD BEHANDLINGSPLAN

Kontraktsvård

Denna information riktar sig till socialtjänst, beroendevård, vårdgivare i öppenvård och behandlingshem samt till rättsväsendet

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Allmänt	sida 2
Samverkan	sida 3
Misskötsamhet	sida 3
Så här går en kontraktsvård till	sida 4
Kostnadsfördelning, exempel	sida 5
Regelverk	sida 7

ALLMÄNT

Kontraktsvård är en särskild form av skyddstillsyn som innebär att den dömda får behandling och minst ett års övervakning som ett alternativ till fängelse. Inför domen upprättas en behandlingsplan som innehåller en beskrivning av vårdinnehåll, behandlingstid, regler gällande drogkontroller och misskötsamhet etc. Behandlingsplanen undertecknas av den åtalade vilket innebär att han/hon förbinder sig att följa den upprättade planen. Domstolen kan döma till kontraktsvård i stället för fängelse. I domen anges då ett fiktivt fängelsestraff som klienten inte behöver avtjäna om behandlingsplanen följs.

Frivården genomför kontraktsvårdsutredningar i samband med att frivården yttrar sig till domstol inför rättegång. I de fall klienten är häktad genomförs kontraktsvårdsutredningen ofta under stor tidspress.

Följande faktorer måste föreligga för att kontraktsvård ska kunna komma ifråga:

- Kontraktsvård ska vara ett alternativ till fängelse
- Det ska föreligga ett samband mellan aktuell kriminalitet och det förhållande som påkallar vård och behandling
- Den misstänkte måste samtycka till föreslagen vård och behandling
- Straffvärdet ska som regel inte förväntas överstiga 2 år

Det tvång som finns inom ramen för kontraktsvård, med det uttalade alternativa fängelsestraffet vid misskötsamhet, kan vara ett motivationshöjande tvång som bidrar till ett högre kvarstannande i vård och därmed ökade möjligheter för ett lyckat behandlingsresultat.

Kontraktsvård innebär att kriminalvården och socialtjänsten under hela kontraktsvårdstiden har ett gemensamt behandlingsuppdrag, vilket kan vara en del av socialtjänstens vårdplan för klienten.

För att kontraktsvården skall kunna verkställas behövs en ansvarsförbindelse från socialtjänsten, vilken sträcker sig efter det att kriminalvårdens kostnadsansvar upphört och fram till kontraktsvårdstidens slut.

Kontraktsvård är en påföljd. Om klienten avbryter eller på annat sätt missköter den uppgjorda behandlingsplanen vidtas rättsliga åtgärder.

En uppgjord behandlingsplan kan, i samråd med inblandade parter och efter beslut av övervakningsnämnden, revideras vid förändrade förhållanden.

SAMVERKAN

Socialtjänstens generella vård- och kostnadsansvar för missbrukare m fl gör det angeläget att vårdbehov, behandlingsinsatser och kostnader bedöms i samråd. Samarbete med socialtjänsten ska därför inledas i ett tidigt skede av kontraktsvårdsutredningen. Motsvarande gäller samverkan med hälso- och sjukvården. Utredning avseende vårdbehov och motivation görs i samverkan liksom vårdplanen. **Vårdgivare som både kriminalvården och socialtjänsten har ramavtal med ska vara utgångspunkten. Avsteg från ramavtalen kan göras men ska då särskilt motiveras och upphandling ska ske enligt kriminalvårdens regler för upphandling.**

Kontraktsvård innebär ett gemensamt kostnadsansvar mellan kriminalvård och socialtjänst/hälso- och sjukvård. Socialtjänsten/hälso-och sjukvården förbinder sig genom en ansvarsförbindelse att bekosta del av behandlingen.

Kriminalvårdens kostnadsansvar föreligger fram till tänkt dag för villkorlig frigivning, vilken inträffar efter 2/3-delar av det alternativa fängelsestraffet.

Efter datum för tänkt villkorlig frigivning, enligt det alternativa fängelsestraffet, träder socialtjänstens kostnadsansvar i kraft. I det fall domstolen dömer ut kontraktsvård utan att i domen ange ett alternativt fängelsestraff, får socialtjänsten stå för hela behandlingskostnaden. Detta inträffar endast i undantagsfall.

MISSKÖTSAMHET

Misskötsamhet av kontraktsvården är att klienten inte följer den upprättade behandlingsplanen. Skötsamhetskravet gäller under hela kontraktvårdstiden och är oberoende av det alternativa fängelsestraffet.

All misskötsamhet anmäls av frivården till åklagaren och övervakningsnämnden för prövning. Övervakningsnämnden har att avgöra om misskötsamheten är att betrakta som allvarlig. När övervakningsnämnden utdelar en varning innebär detta att vårdtagaren får fortsätta behandlingen.

Övervakningsnämnden kan också besluta att återredovisa ärendet till åklagaren som kan väcka talan om undanröjande i domstolen. I detta fall upphör med omedelbar verkan kontraktet att gälla, **liksom kriminalvårdens** ekonomiska ansvar. Domstolen kan därefter döma ut det fängelsestraff som angivits i den ursprungliga domen.

Skyddstillsynen kvarstår till dess domstolen meddelat slutligt beslut eller övervakningen upphört.

SÅ HÄR GÅR EN KONTRAKTSVÅRDSUTREDNING TILL

Begäran om yttrande/personutredning inkommer från domstolen till frivården

*Utredning påbörjas av frivårdsinspektör.
Vårdbehov och övriga förutsättningar för kontraktsvård föreligger.*

Kontakt etableras med socialtjänsten för fortsatt utredning och bedömning om ev. behandling.

Utredningen avser bl. a:

- *behandlingsbehov*
- *vilja/motivation*
- *missbruk/beteende kopplat till brottet*
- *tidigare insatser/utfall*
- *sidoproblematik*
- *matchning vårdform, ramavtal etc.*

*Behandlingsplan upprättas i samverkan med vårdgivare, socialtjänst och klienten, vilken åtar sig att följa planen.
Ansvarsförbindelse upprättas mellan kriminalvård och socialtjänst.*

*Rättegång:
Klienten döms till kontraktsvård. Klienten inleder behandlingen enligt planen.*

Samarbetet mellan socialtjänst och kriminalvård ska fortsätta under hela kontraktsvårdstiden. Placeringsavtal upprättas. Kostnadsansvaret fastställs.

Misskötsamhet rapporteras snarast till övervakningsnämnden och åklagaren för vidare åtgärd.

KOSTNADSFÖRDELNING, EXEMPEL

Exempel 1: Utrednings- och behandlingshem

Kalle döms till kontraktsvård med 12 månaders behandling på ett kombinerat utrednings- och behandlingshem. Alternativstraffet är fängelse 12 månader. Tänkt villkorlig frigivning sker efter 2/3-delar av det alternativa fängelsestraffet, d.v.s. efter 8 månader. Kostnaden för vården är de första tre månaderna 1 895 kr/dygn (utredning), och därefter tre månaders behandling i ett basprogram, 1 795kr/dygn, och resterande sex månader i en individuell behandling, 1 695kr /dygn.

Kriminalvården betalar 90 x 1895 (3 månader)	= 170 550 kr
90 x 1795 (3 månader)	= 161 550 kr
60 x 1695 (6 månader)	= <u>101 700 kr</u>
Summa	433 800 kronor
Socialtjänsten betalar 120 x 1695 kronor (4 månader)	
Summa	203 400 kronor

Kriminalvården	Socialtjänsten
Behandlingen påbörjas	2/3-delar = 8 månader 12 månader

Exempel 2, behandlingshem

Olle döms till kontraktsvård med 1 års behandling på behandlingshem till en kostnad av 1500 kr/vårddygn. Han har fått ett alternativt fängelsestraff av 18 månader. Tänkt villkorlig frigivning (VF) sker efter 2/3-delar av det alternativa fängelsestraffet, vilket är 12 månader.

Kriminalvården betalar **540 000 kronor**.
Socialtjänsten betalar **0 kronor**.

Kriminalvården	Socialtjänsten
Behandlingen påbörjas	2/3-delar = 12 månader

Exempel 3, behandlingshem

Pelle får kontraktsvård med 6 månaders behandling på behandlingshem till en kostnad av 1500 kr/vårddygn. Han har av domstol dömts till kontraktsvård med 3 månaders alternativt fängelsestraff. Tänkt villkorlig frigivning (VF) sker efter 2/3-delar vilket är efter 2 månader.

Kriminalvården betalar 90 000 kr.

Socialtjänsten betalar 180 000 kr.

Kriminalvården	Socialtjänsten
Behandlingen påbörjas	12 månader

2/3-delar = 2 månader	

Exempel 4, öppenvårdsbehandling

Lina får kontraktsvård med öppenvårdsbehandling i 1 år. Hon har av domstol dömts till kontraktsvård med 2 månaders alternativt fängelsestraff. Tänkt villkorlig frigivning (VF) sker efter 2/3-delar vilket är 1 månad och 10 dagar. Hela kostnaden för vården betalas vid inledningen av behandlingen.

Kriminalvården betalar 40 000 kronor

Socialtjänsten betalar 0 kronor.

Kriminalvården	Socialtjänsten
Behandlingen påbörjas	12 månader

2/3-delar = 40 dagar	

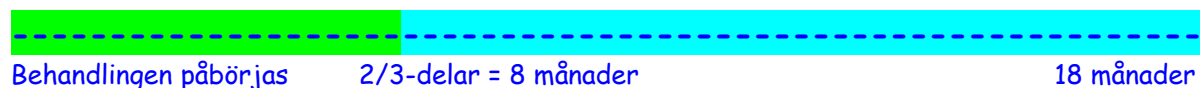
Exempel 5, behandlingshem

Benny döms till kontraktsvård med 18 månaders behandling på behandlingshem till en kostnad av 1 500 kr/vårddygn. Han har fått ett alternativt fängelsestraff av 12 månader. Tänkt villkorlig frigivning (VF) sker efter 2/3-delar av det alternativa fängelsestraffet vilket är 8 månader.

Kriminalvården betalar 360 000 kr.

Socialtjänsten betalar 450 000 kr.

Kriminalvården **Socialtjänsten**

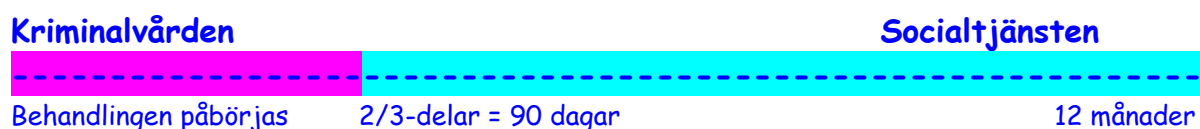

Exempel 6, öppenvårdsbehandling

Nisse döms till kontraktsvård: Behandlingen omfattas av behandling på öppenvårdsalternativet Checkpoint i 12 veckor och därefter eftervård samt boende på inackorderingshemmet Lönnen. Om fängelse i stället valts som påföljd skulle fängelse fyra månader ha dömts ut. Tänkt villkorlig frigivning efter 2/3-delar dvs efter 90 dagar.

Kriminalvården betalar hela behandlingen på Checkpoint samt boendet på Lönnen fram till tänkt dag för villkorlig frigivning, totalt **146 211 kronor**.

Socialtjänsten betalar boendet på Lönnen fram till dag han flyttar till träningslägenhet och betalar sedan vårdavgiften under resterande tid, totalt **103 120 kronor**.

OBSERVERA! Om Kalle, Olle, Pelle, Lina, Benny eller Nisse avbryter kontraktsvården och det blir aktuellt att påföljden undanröjs av domstolen innebär detta att socialtjänstens kostnadsansvar för behandlingen upphör.

REGELVERK

Kontraktsvård regleras i Brottsbalken 30 kap 9 § 2 st 3 p samt 28 kap 6a §, samt kriminalvårdens föreskrifter och allmänna råd om kontraktsvård. Kriminalvårdens föreskrifter finns under [http://krimnet/upload/Styrande dokument/KVFS/](http://krimnet/upload/Styrande_dokument/KVFS/)

Brottsbalken 30 kap 9 §:

"Vid val av påföljd skall rätten som skäl för skyddstillsyn beakta om det finns anledning att anta att denna påföljd kan bidra till att den tilltalade avhåller sig från fortsatt brottslighet.

Som särskilda skäl för skyddstillsyn i stället för fängelse kan rätten beakta

1. om en påtaglig förbättring skett av den tilltalades personliga eller sociala situation i något hänseende som kan antas ha haft samband med hans brottslighet
2. om den tilltalade undgår behandling för missbruk eller annat förhållande som kan antas ha samband med hans brottslighet
3. om missbruk av beroendeframkallande medel eller något annat särskilt förhållande som kräver vård eller annan behandling i väsentlig grad har bidragit till att brottet har begåtts och den tilltalade förklarar sig villig att gå igenom lämplig behandling som enligt en för honom uppgjord plan kan anordnas i samband med verkställigheten eller
4. om den tilltalade samtycker till att skyddstillsynen förenas med en föreskrift om samhällstjänst och en sådan föreskrift är lämplig med hänsyn till den tilltalades person och övriga omständigheter."

Brottsbalken 28 kap 6a §:

"I fall som avses i 30 kap 9 § andra st 3 skall rätten, om den planerade behandlingen är av avgörande betydelse för att döma till skyddstillsyn, i domslutet ange hur långt fängelsestraff som skulle dömts ut, om fängelse i stället hade valts som påföljd. I sådant fall skall vidare i domen alltid meddelas föreskrift om den behandlingsplan som den dömde har åtagit sig att följa.

I samband med en sådan behandlingsplan får föreskrivas att den som ansvarar för behandlingen skall anmäla till den lokala kriminalvårdsmyndigheten och åklagaren, om den dömde allvarligt åsidosätter sina åligganden enligt planen."

Misskötsamhet regleras i Brottsbalken 28 kap 7 - 11 §§.

7 § "Iakttar den dömde inte vad som åligger honom till följd av

domen på skyddstillsyn, får övervakningsnämnden, utom att meddela föreskrift enligt 26 kap. 15 § eller fatta beslut i fråga som avses i 37 kap. 7 § första stycket,

1. besluta att varning skall meddelas den dömda, eller
2. besluta om övervakning av den dömda under viss tid efter det att ett år av prøvotiden har förflutit, dock längst till prøvotidens utgång.

Har övervakning beslutats enligt första stycket 2 men bedöms denna inte längre vara påkallad, får övervakningsnämnden besluta att övervakningen skall upphöra. Samma gäller om rätten med stöd av 34 kap. 6 § beslutat om övervakning och denna pågått i ett år.

Åtgärd som avses i första stycket får inte beslutas av övervakningsnämnden efter prøvotidens utgång. Lag (1988:942)."

8 § "Har den dömda allvarligt åsidosatt sina åligganden och kan det antas att sådana åtgärder som övervakningsnämnden får vidta blir utan verkan, skall nämnden begära att åklagare vid domstol för talan om att skyddstillsynen skall undanröjas. Även utan framställning från nämnden får sådan talan väckas, om den dömda i fall som avses i 6 a § första stycket allvarligt har åsidosatt sina åligganden enligt den behandlingsplan som gäller för honom.

Talan skall anhängiggöras före prøvotidens utgång. Lag (1988:942)."

9 § "Undanröjs skyddstillsynen, skall rätten bestämma annan påföljd för brottet. Därvid skall skälig hänsyn tas till vad den dömda har undergått till följd av domen på skyddstillsyn samt till böter eller fängelse som dömts ut enligt 2 eller 3 § eller 34 kap. 6 §. I fall som här avses får dömas till fängelse på kortare tid än vad som är föreskrivet för brottet. Har uppgift som avses i 2 a § andra stycket eller 6 a § första stycket lämnats i domen skall rätten, om den dömer till fängelse, beakta detta när straffets längd bestäms.

Om det inte finns tillräckliga skäl för att undanröja skyddstillsynen, får rätten i stället besluta om åtgärd som avses i 7 §. En sådan åtgärd får inte beslutas efter prøvotidens utgång. Lag (1998:604)."

10 § "Om undanröjande av skyddstillsyn och om vissa andra åtgärder, när den dömda finnes hava begått annat brott, stadgas i 34 kap."

11 § "Uppkommer fråga om att undanröja skyddstillsynen eller att vidta åtgärd som avses i 7 § eller åtgärd för att den dömda skall underkasta sig vård eller

behandling, eller har den dömd undandragit sig övervakningen, får övervakningsnämnden eller domstol vid vilken föres talan enligt 8 §, om omständigheterna föranleder det, förordna att den dömd skall på lämpligt sätt omhändertas i avvaktan på vidare förordande. Ett sådant beslut skall omprövas så ofta anledning till det föreligger.

Den som sålunda omhändertas får inte kvarhållas längre än en vecka. Om det finns synnerliga skäl, får dock genom nytt beslut förordnas att han skall kvarhållas ytterligare högst en vecka.

Är den dömd omhändertagen när domstolen meddelar beslut att skyddstillsynen skall undanröjas, får den förordna att han skall vara omhändertagen till dess beslutet vinner laga kraft."

Kriminalvården mars 2006